

Anketa BIBÁKOV o detských knižkách

27.11.2019 |

Príďte so svojimi špuntíkmi na BIB 2019 - medzinárodnú súťažnú prehliadku originálov ilustrácií kníh pre deti. Podujatie organizuje BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti.

Na otázky odpovedajú:

Peter Tvrdoň, riaditeľ Medzinárodného domu umenia pre deti BIBIANA

Zuzana Jarošová, generálna komisárka Bienále ilustrácií Bratislava

Viera Anoškinová, vedúca sekretariátu Bienále ilustrácií Bratislava, **Miroslav Cipár**, grafik, maliar, sochár, ilustrátor, **Timotea Vráblová**, pedagogička, literárna historička, prezidentka Slovenskej sekcie IBBY a koordinátorka Centra detskej literatúry, **Daniela Olejníková**, grafička, ilustrátorka

Pamätáte sa na knihy, s ktorými ste prežili detstvo? Ktoré z nich by ste odporučili aj dnešným deťom a prečo?

P. Tvrdoň: *Tých kníh, ktoré som prečítal bolo obrovské množstvo, takže ťažko sa vyberá, ale predsa len skúsím. Hltal som Verneovky (dnešným deťom to však už nič nehovorí, nakoľko čo bolo v nich popísané bola pre nás d'aleká budúcnosť a dnes je to už skutočnosť. Jedine čo sa z jeho predpovedí nesplnilo je kniha „Dva roky prázdnin“). Ak by som mal odporučiť, tak v ich knižnici by určite nemala chýbať kniha Márie Ďuričkovej „Zlatá brána“, kde je veľa rozprávok, pesničiek, hádaniek, príslovií, porekadiel a detských hier, s krásnymi ilustráciami Miroslava Cipára. Rád som čítal knihy od Ruda Morica. Z nich som mal najradšej zberku poviedok „Z poľovníckej kapsy“, v ktorej sa autor venoval tematike prírody. Veľmi som si obľúbil aj knihu od autorky Harriet Beecher Stowe, ktorej názov je „Chalúpka strýčka Toma“. Dej knihy sa odohráva v čase hlbokého otrokárstva v Amerike.*

Z. Jarošová: *Dodnes mám v pamäti nádherné a dramatické Dobšinského Slovenské ľudové rozprávky s ilustráciami Ludovíta Fullu.*

Ilustrácie boli farebné i čiernobiele, hravé, plné humoru, magická kombinácia štylizovanej detskej insítnosti a Fullovej znakovej modernity. Dobšinského Slovenské rozprávky ilustrované Albinom Brunovským sa mi často zjavovali aj v snoch. Jeho magické surreálne obrazy provokovali moju fantáziu. Ukryvali množstvo príbehov a detailov, ktoré som znovu a znovu objavovala a čítala. Dodnes mám veľmi rada aj silne expresívne, imaginatívne a zároveň ľudsky láskavé, nádherné ilustrácie Vincenta Hložníka, či už Andersenových rozprávok alebo Gullivera.

V. Anoškinová: *Mala som rada Slovenské rozprávky – ilustrované Ludovítom Fullom a Albinom Brunovským. Dajú sa čítať stále – aj nami dospelákmi :)*

M. Cipár: *V mojom detstve boli detské knihy zriedkavé. Vtedy som čítal predovšetkým šlabikár a časopis Slniečko. Miloval som knihu, nadpis si už nepamätám, ale nadchýnali ma ilustrácie Jána Ladvenicu. V Žiline ako štrnásťročný gymnazista som si už*

knihy kupoval sám. Čítal som najmä poéziu.

T. Vráblová: *Ako dieťa som veľmi veľa čítala. A taký súkromný zoznam som vložila do nášho KNIHOMETRA. Nájdete ho na: <http://www.bibiana.sk/sk/knizna-kultura/aktivita-centra/knihometer-hodnotenia-detskich-knih>.*

D. Olejníková: *V detstve som mala niekoľko obľúbených kníh, ktoré bolo treba čítať stále dokola. Patrili medzi ne napríklad aj Pippi Dlhá Pančucha a Pištáčík, obe s ilustráciami Petra*

Kľúčika. Zhodou okolností oba tituly o mnoho rokov neskôr nanovo ilustroval Ďuro Balogh a som presvedčená, že v starej i novej podobe veľmi slušne obstoja i dnes. Sú aj veľmi vtipné, aj poetické, a obaja ilustrátori dotvárajú atmosféru príbehov úplne rozdielne.

Ak sa rozhodujete kúpiť detskú knihu, čo spravidla zviťazi? Klasické rozprávky alebo moderné príbehy súčasných autorov?

P. Tvrdoň: *Ako kedy. Keď boli deti (vnuci a vnučky) menšie, tak sme určite kupovali klasické rozprávkové knihy Slovenské rozprávky, Rozprávky tisíc a jednej noci a pod. Nevyhýbali sme sa ani súčasným autorom, ako príklad by som spomenul napr. Révayová, Jobus, Uličiansky a mnohí ďalší.*

Z. Jarošová: *U mňa víťazia najmä klasické rozprávky, ale napríklad aj duchaplné rozprávky a príbehy Márie Ďuričkovej a Kláry Jarunkovej. Ale páči sa mi aj kniha Ruda Slobodu pre tínedžerov „Ako som sa stal mudrcom“. A nahováram aj môjho muža Petra Jaroša, aby sme vydali znovu jeho zaujímavú knihu poviedok pre dospievajúcich chlapcov- tínedžerov Až dobehneš psa.*

V. Anoškinová: *Teraz vyberám knihy pre moje krstné deti, a faktom je, že je pre mňa dôležitá vizuálna stránka. Keď ma zaujme, pozriem text a potom sa rozhodnem.*

M. Cipár: *Detské knihy nekupujem. Distribuujem skôr detské knihy s mojimi ilustráciami, pokiaľ sú na trhu.*

T. Vráblová: *Takto si ja knihy nevyberám. Mám rada jedny aj druhé. Napokon, je otázkou, na aké klasické rozprávky myslíte? Na tzv. zlatý fond literatúry pre deti, v ktorom siahneme napríklad po Podjavorinskej Čin-Činovi, alebo po Hronského Smelom Zajkovi, po Collodiho Pinocchiovovi či po Lindgrenovej Pippi Dlhej Pančuche? Alebo na ľudové rozprávky? V prípade ľudových rozprávok sa budem pri výbere rozhodovať podľa toho, ako boli prerozprávane. Knižky si teda nevyberám na základe kľúča klasické versus moderné. Zaujímá ma obsahové a estetické hľadisko. Nevšímam si pritom len text, ale aj to, ako sa knižka k dieťaťu prihovára aj vizuálne. Pozerám*

sa na to, koľko vlastného priestoru vytvára kniha dieťaťu, či s ním vôbec ráta, alebo ho chce agresívne „chytiť“, regulovať jeho myslenie, prežívanie a predstavivosť. Zaujímá ma, či je poplatná tomu, čo je „in“, alebo či tvorcom ide o autentický vzťah k dieťaťu, či majú k dieťaťu zrelý vzťah, a či mu vôbec dokážu sprostredkovať dobrý vzťah k životu. Tiež si všimám, nakoľko sú tvorcovia osobnostní v dialógu s dieťaťom a nakoľko marketingoví.

D. Olejníková: *Detské knihy si kupujem dlhé roky hlavne pre seba, ale rada ich v budúcnosti svojmu zatiaľ maličkému synovi posuniem. Vyberám si hlavne krásne ilustrované a celkovo na vysokej úrovni spracované knižky, ale pomaly si dopĺňam knižnicu aj rôznymi svetovými klasikami. Poslednou dobou pribudli napríklad príbehy slona Babara a mnohé knihy od Sempého, ktorého som ako dieťa vôbec nepoznala. Haldu kníh si spoločne s partnerom, ktorý je spisovateľ, prinášame aj zo zahraničných knižných veľtrhov a festivalov. Niekedy nás zaujme v prvom rade príbeh, inokedy vizuál.*

Riadite sa výbere kníh pre deti vlastným výtvarným vkusom alebo necháte, aby si deti vybrali samé?

P. Tvrdoň: *Zo začiatku a myslím si, že je to prirodzené, keď sú deti malé, tak sme im knihy vyberali spolu s manželkou. Postupne, ako rástli sme však nechávali výber na ich samotných. Predsa len pohľad inej generácie na tvorbu, už zďaleka nemusí korešpondovať s našim názorom. To čo sa páči im, nemusí sa páčiť*

nám, alebo naopak. A tak je to správne, pretože každá nová generácia si vytvára svoj vlastný názor na život a teda aj na výber toho čo bude čítať.

Z. Jarošová: *Vždy som s našimi deťmi a teraz s vnúčatami chodila po výstavách a kupovali sme im kvalitné umelecké knihy . Tak sa ich teraz usilujem v kníhkupectvách upozorňovať na knihy, ktoré sa mi páčia.*

V. Anoškinová: *Knihy vyberám podľa vlastného názoru, zatiaľ som vždy uhádla vkus, či už dievčenský alebo chlapčenský. Hlavné je, že deti knihy čítajú*

M. Cipár: *Pri výbere kníh pre deti sa pochopiteľne riadim vlastným výtvarným vkusom*

T. Vráblová: *Ak kupujem knižku s deťmi, rada si vypočujem, čo sa im páči, a niekedy to môže usmerniť to, čo kúpime. Rada však deťom otváram dvere do sveta kníh. Niekedy sa s nimi hrám na objavovanie, ukazujem im cez to, čo všetko si možno v knihe všimnúť, a tak sa nám vytvára aj v knihách spoločný zážitkový priestor.*

D. Olejníková: *Moje dieťa má sotva rok a pol, už si ale z kopy kníh vie vybrať svoje obľúbené. Je fascinujúce sledovať od prvých mesiacov, aké vnemy ho v danom momente vedia osloviť a ktoré ho nechávajú úplne chladným. Uvidím, ako to v budúcnosti bude fungovať pri spoločnej návšteve kníhkupectva - ale tuším, že okrem kníh, ktoré si vyberie úplne sám, mu budem „nenápadko“ podsúvať aj tie, ktoré sa pozdávajú mne. V prvom rade som však veľmi zvedavá, ako sa bude rozvíjať jeho vlastný vkus. Čítame všetci spoločne každý-každúičký deň, tak verím, že si cestu ku knihám ani nebude musieť hľadať.*

Pripravila: Jana Motyčková

Bienále ilustrácií Bratislava 2019

Termín: 25.10. – 5.11.2020

Miesto: Bratislavský hrad